

A Duna szlovákiai elterelésének hatása a Felső-Szigetköz fehér nyárligeteire¹ (*Senecioni sarracenici-Populetum albae* KEVEY in BORHIDI - KEVEY 1996)

KEVEY BALÁZS

Pécsi Tudományegyetem Növénytani Tanszék; H-7624 Pécs, Ifjúság útja 6.
E-mail: keveyb@ttk.pte.hu

1. Bevezetés

Amikor a 90-es évek elején a Duna szlovákiai elterelésének hírét meghallottam elhatároztam, hogy a Szigetköz fás társulásaiban bekövetkezett változásokat felmériem. A Duna 1992. októberében történt elterelését követően a Mosoni-Duna vízét - vizügyi beavatkozásokkal - viszonylag magas szintre sikerült beállítani, ezért e vízfolyást kisérő ligeterdők (főleg tölgy-kóris-szil ligetek, ritkán éger- és füzligetek) nem károsodtak. Ugyanez mondható el a láp- és mocsáerdőkről, melyek vízszintjét az ármentett terület vízfolyásai (Mosoni-Duna, Cikolai-Holt-Duna, Nováki-csatorna, Zsejkei-csatorna stb.) biztosítják. A talajvízszint csökkenése elsősorban a Nagy-Duna hullámterének ligeterdeiben okozott nagy változást, ezért ezen élőhelyek vizsgálatát helyeztem előtérbe. Jelen dolgozatban a fehér füzligetekből (*Leucojo aestivi-Salicetum albae*) és fekete nyárligetekből (*Carduo crispi-Populetum nigrae*) fejlődő fehér nyárligetek (*Senecioni sarracenici-Populetum albae*) degradációját mutatom be.

2. A kutatás módszerei

A Szigetköz ligeterdeiről és szukcessziós viszonyairól gazdag szakirodalom áll rendelkezésünkre (pl.: ZÓLYOMI 1937, KÁRPÁTI I. 1957, SIMON 1992 stb.). Ezek áttekintése korábbi dolgozataimban (KEVEY 1993, 1998, 1999a) megtalálható. A Duna szlovákiai elterelésének növényzetre gyakorolt hatását egy összefoglaló jellegű tanulmányban (KEVEY 1999b) mutattam be, bár itt táblázatos eredményeket még nem ismertettem.

Jelen dolgozat alapját tíz-tíz - klasszikus módszerrel (Zürich-Montpellier) készített - cönológiai felvétel képezi. A kvadrátok nagysága 100 m², melyek sarokpontjait pontosan megjelöltem. Tíz felvétel a Duna elterelése előtt készült, majd - 8-10 év múlva - ugyanazon kvadrátokat ismét felvitéleztem. E két felmérési sor összehasonlításával kapott eredmények dokumentálják a változásokat. A cönológiai táblázatok készítésének és elemzésének módszereit korábban már ismertettem (vö. KEVEY 1993, 1998, 2000). A karakterfajok csoportrészese és csoporttömege számításánál SOÓ (1964-1980) cönológiai rendszerét és cönoszisztematikai besorolását tartottam szem előtt. E hagyományos statisztikák mellett a BORHIDI (1993, 1995) féle relatív talajnedvességi kategóriákkal (WB) és a szociális magatartási típusokkal (SBT) történő elemzéseket is végeztem. A fajok tudományos elnevezésénél HORVÁTH et al. (1995) nomenklatóráját követem. A cönológiai és statisztikai táblázatok összeállítását az „NS” programmal (KEVEY - HIRMANN 2002) végeztem.

---

¹ A kutatásokat az OTKA támogatta (T 023504, T 037632)

3. Eredmények

A Duna elterelése által okozott talajvízszintcsökkenés a fehér nyárligetekben lényegesen kevesebb degradációt eredményezett, mint az alacsonyabb ártéri szinteken levő fás társulásokban (*Leucojo aestivi-Salicetum albae*, *Carduo crispi-Populetum nigrae*). Ennek oka az, hogy a fehér nyárligetek - magasabb fekvésükönél fogva - a Duna elterelése előtt sem kerültek gyakran víz alá. Termőhelyüket aszállyos időszakokban akár több éven át is elkerülhette az árhullám. A társulás habitusképe ezért lényegében csak annyit változott, hogy a lombkoronaszintben szóránysan előforduló *Salix alba* példányok egy része elszáradt, ettől azonban a faállomány lényegesen nem ritkult meg.

Fentiek ellenére a cönológiai felvételekből (1. táblázat) kiolvasható, hogy egyes növények A-D és K értéke csökkent (pl. *Cephalaria pilosa*, *Galeopsis bifida*, *Poa trivialis*, *Salix alba*), míg másoknál növekedett (pl. *Arctium lappa*, *Brachypodium sylvaticum*, *Circaea lutetiana*, *Galium aparine*, *Moehringia trinervia*, *Solidago gigantea* ssp. *serotina*, *Stellaria media*, *Veronica hederifolia*). Ezek részleges visszaszorulása, illetve térhódítása részben kisebb mértékű degradációt, másrészről a progresszív szukcesszió irányvonalát jelzik. Amennyiben a Szigetköz vízviszonyainak rendezése után sem lesznek árvizek, arra lehet számítani, hogy a fehér nyárligetek hosszabb idő elteltével (100-150 év?) tölgy-kőris-szil ligetekké fognak átalakulni. Ezen átalakulás első jeleként értelmezhető az *Allium ursinum*, a *Brachypodium sylvaticum*, a *Circaea lutetiana*, az *Euonymus europaeus*, a *Moehringia trinervia* és a *Rumex sanguineus* utóbbit évtizedben mutatott terjeszkedése.

A karakterfajok csoportrészeseiben és csoporttömegében (2. táblázat) ugyan hasonló szüntaxonok esetében történtek változások, mint a fehér fűzligeteknél (*Leucojo aestivi-Salicetum albae*) és a fekete nyárligeteknél (*Carduo crispi-Populetum nigrae*), de a százalékban kifejezetten különbségek itt sokkal kisebbek. Így a fehér nyárligeteknél is csökkent a mocsári és lápréti növényzet (*Cypero-Phragmitaea summa*, *Molinio-Juncetea summa*), a nedves gyomtársulások (*Galio-Urticetea summa*), valamint a higrofil erdők (*Salicetea purpureae summa*, *Alno-Padion summa*) karakterfajainak aránya. Ezzel szemben kissé megnövekedett egyes ruderáliák (*Chenopodio-Scleranthea*, *Secalietea*, *Chenopodieta summa*), valamint a társulásközömbös (*Indifferens*) és behurcolt (*Adventiva*) növények aránya is, jelezvén a termőhely enyhe gyomosodását. A progresszív szukcesszió jelét mutatja, hogy a *Carpino-Fagetea* (*Fagellalia*) és a *Quercetea pubescens-petraeae* fajok csoportrészese némi emelkedést mutat, bár csoporttömegük kissé csökkent.

Hasonló változások olvashatók le a BORHIDI (1993, 1995) féle relatív talajnedvességi értékszámok (WB 1-12) alakulásából (3. táblázat). Érdekes módon a fehér nyárligeteknél inkább a csoportrészesei adatok bizonyultak használhatónak, míg a csoporttömeg számítási eredmények több esetben alig mutattak eltérést. A termőhely némi szárazodására utal a WB 3-5 kategóriák növekedő, valamint a WB 6-9 kategóriák kissé csökkenő aránya. Így például a Duna elterelését követően egyes szárazságűző fajok (WB 3: pl. *Rosa canina*) telepedtek meg, ugyanakkor tartósabb elárasztást elviselő, magas nedvesség- és talajvízjelző növények (WB 8: pl. *Festuca arundinacea*; WB 9: pl. *Scrophularia umbrosa*) tüntek el. Itt jegyzem meg, hogy a táblázatban egy „WB Adv” sort is beillesztettem azon célból, hogy a

tájidegen fajok ne befolyásolják az öshonos fajok WB értékeinek eloszlását. Az ide tartozó növényeknél a Duna elterelését követően növekvő tendencia mutatkozott.

Végül a termőhely változására a BORHIDI (1993, 1995) féle szociális magatartástípusok csoportrészesedéséből és csoporttömegéből is következtethetünk (4. táblázat). Ezek szerint a Duna elterelése után a természetes gyomfajok (W: pl. *Arctium lappa*, *Sisymbrium loeselii*, *Veronica hederifolia*), a ruderális kompetitorok (RC: pl. *Agropyron repens*, *Cirsium arvense*) és az agresszív tájidegen inváziós fajok (AC: pl. *Acer negundo*, *Impatiens glandulifera*, *Solidago gigantea* ssp. *serotina*) aránya kissé megnövekedett, ugyanakkor a társulás felépítésében jelentős szerepet betöltő kompetitorok (C: pl. *Salix alba*) és generalisták (G: pl. *Scrophularia umbrosa*, *Symphytum officinale*) aránya kissé visszaesett. Megemlíteni még a zavarástűrő természetes növényfajok (DT: pl. *Humulus lupulus*, *Stellaria media*), amelyek csoportrészesedése csökkent, viszont csoporttömegük megnövekedett. Az enyhe leromlású folyamatot a szociális magatartási típusok értékszámai (Val) is kifejezik. Az így nyert eredmények csak kicsiny jelentős eltérést mutatnak, s a csoporttömeg számítás szerint a fehér nyárligetek természességi értéke a Duna elterelésével 3,9-ről 3,4-re csökkent.

4. Köszönetnyilvánítás

Itt mondok köszönetet azoknak a kutatóknak és egyéb szakembereknek, akiktől munkámhoz különböző irányú szakmai segítséget, vagy egyéb támogatást kaptam: ALEXAY ZOLTÁN, BELOVITZ KÁROLY, BORHIDI ATTILA, CZIMBER GYULA, HIRMANN ANTAL, HORVÁT ADOLF OLIVÉR, KÁRPÁTI LÁSZLÓ, KOLTAI GÁBOR, SZABÓ LÁSZLÓ GY.

5. Rövidítések

A1: felső lombkoronaszint, A2: Alsó lombkoronaszint, Agi: *Alnion glutinosae-incanae*, Alo: *Alopecurion pratensis*, AP : *Alno-Padion*, AQ : *Aceri tatarico-Quercion*, AR : *Agropyro-Rumicion crispi*, Ar : *Artemisietea*, Ara: *Arrhenatheretea*, Ata: *Alnetalia glutinosae*, Ate: *Alnetea glutinosae*, B1: cserjeszint, B2: újulat, Bia: *Bidentetea*, Bin: *Bidention tripartiti*, C: gyepszint, Cal: *Calystegion sepium*, CF : *Carpino-Fagetea*, Che: *Chenopodietea*, ChS: *Chenopodio-Scleranthea*, Cp : *Carpinion*, Cyc: *Cynosurion cristati*, CyF: *Cynodonto-Festucion*, Des: *Deschampsion caespitosae*, Epa: *Epilobietea angustifolii*, FB : *Festuco-Bromea*, FBt: *Festuco-Brometea*, FPe: *Festuco-Puccinellietea*, FPi: *Festuco-Puccinellieta*, GA : *Galio-Alliarion*, ined.: ineditum (kiadatlan közlés), Mag: *Magnocaricetalia*, Moa: *Molinietalia coeruleae*, MoA: *Molinio-Arrhenatherea*, MoJ: *Molinio-Juncetea*, Nc : *Nanocyperion flavescentis*, Pla: *Plantaginetea*, Prs: *Prunion spinosae*, Pru: *Prunetalia*, Pte: *Phragmitetea*, QF : *Querco-Fagea*, Qpp: *Quercetea pubescentis-petraeae*, Qrp: *Quercetea robori-petraeae*, S: summa (összeg), Sal: *Salicion albae*, Sea: *Secalietea*, Sio: *Sisymbrium officinalis*, Spu: *Salicetea purpureae*, s. str: sensu stricto (szükebb értelemben), TAc: *Tilio-Acerion*, Ulm: *Ulmion*, US : *Urtico-Sambucetea*.

6. Összefoglalás

1992. októberében a Duna szlovákiai elterelésével a Szigetköz hullámterében jelentős változások következtek be. A hirtelen talajvízszintcsökkenés a ligeterdők szárazodását,

leromlását idézte elő. Jelen tanulmány a fehér nyárligetek (*Senecioni sarracenici-Populetum albae*) változásait mutatja be tíz-tíz növénycönológiai felvétel alapján. Az első tíz felvétel az eredeti állapotot mutatja be, majd az újabb tíz felvétel mintegy nyolc-tiz ével később készült ugyanazon mintaterületeken (dauerquadrat). A cönológiai táblázatok kielemzése a karakterfajok, a relatív talajnedvességi értékszámok (WB) és a szociális magatartási típusok (SBT, Val) szerint történt. E csoportrészsedés- és csoporttömegszámítások szerint e fehér nyárligetek kevésbé degradálódtak, mint a mélyebben fekvő fűzligetek (*Leucojo aestivi-Salicetum albae*) és fekete nyárligetek (*Carduo crispifolium-Populetum nigrae*).

6. Zusammenfassung

Wirkung der slowakischen Donau-Umleitung auf die Weißpappel-Auen (*Senecion sarracenici-Populetum albae*) in Felső-Szigetköz (in der Oberen-Schüttinsel)

B KEVEY

Mit der slowakischen Umleitung der Donau im Oktober 1992 sind im Deichvorland der Schüttinsel (Szigetköz) bedeutende Veränderungen eingetreten. Der plötzliche Rückgang des Grundwasserniveaus hat zur Austrocknung und zum Verfall der Auwälder geführt. In dieser Studie werden die Veränderungen der Weißpappel-Auen (*Senecioni sarracenic-Populetum albae*) aufgrund je 10 pflanzenökologischen Aufnahmen präsentiert. Die ersten 10 Aufnahmen zeigen den ursprünglichen Zustand, bis die anderen 10 Aufnahmen auf den gleichen Dauerquadraten etwa 8-10 Jahre später gemacht wurden. Die zöologischen Tabellen wurden nach Charakterarten, relativen Bodenfeuchtigkeits-Wertzahlen (WB) und sozialen Benehmenstypen (SBT, Val) analysiert. Nach diesen Gruppenanteil- und Gruppenmengen-Rechnungen sind die Weißpappel-Auen weniger degradiert, als die tiefer liegenden Weißweiden-Auen (*Leucojo aestivi-Salicetum albae*) und die Schwarzpappel-Auen (*Carduo crispi-Polutetum nigrae*).

7. Irodalom

- BORHIDI A. (1993): A magyar flóra szociális magatartás típusai, természetességi és relatív ökológiai értékszámai. - Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs, 95 p.

BORHIDI A. (1995): Social behaviour types, the naturalness and relative ecological indicator values of the higher plants in the hungarian flora. - *Acta Bot. Hung.* 39: 97-181.

BORHIDI A. - KEVEY B. (1996): An annotated checklist of the hungarian plant communities II. The forest communities. - In: Critical revision of the hungarian plant communities (szerk.: BORHIDI A.), Janus Pannonius University, Pécs, 95-138.

HORVÁTH F. - DOBOLYI Z. K. - MORSCHHAUSER T. - LÖKÖS L. - KARAS L. - SZERDAHELYI T. (1995): Flóra adatbázis 1.2. - Vácrátót, 267 p.

KÁRPÁTI I. (1957): A hazai Duna-ártér erdei. - Kandidátusi értekezés (kézirat).

KEVEY B. (1993): A Szigetköz ligeterdeinek összehasonlító-cönológiai vizsgálata. - Kandidátusi értekezés (kézirat).

KEVEY B. (1998): A Szigetköz erdeinek szukcessziós viszonyai. - *Kitaibelia* 3: 47-63.

KEVEY B. (1999a): A szigetköz erdei I. Ligeterdők. - *Moson Megyei Műhely* 2/1: 59-82.

- KEVEY B. (1999b): A Duna szlovákiai elterelésének hatása a Szigetköz növényvilágára. - Moson Megyei Műhely 2/2: 75-95.
- KEVEY B. (2000): A szigetköz erdei. - Habilitációs értekezés (kézirat).
- KEVEY B. - HIRMANN A. (2002): „NS” számítógépes cönológiai programcsomag. - In: Aktuális flóra- és vegetációkutatások a Kárpát-medencében V. Pécs, 2002. március 8-10. (Összefoglalók), pp.: 74.
- SIMON T. (1992): A Szigetköz növénytársulásai és azok természetessége. - Természetvédelmi Közlem. 2: 43-55.
- SOÓ R. (1964, 1966, 1968, 1970, 1973, 1980): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I-VI., Budapest.
- ZÓLYOMI B. (1937): A Szigetköz növénytani kutatásának eredményei. - Bot. Közlem. 34: 169-192.

1/2. táblázat: A Felső-Szigetköz fehér nyárligetei (*Senecio sarracenicus-Populeum albae*) a Duna elterelése előtt és után
Tabelle 1/2.: Weißpappel-Auen (*Senecio sarracenicus-Populeum albae*) vor und nach der Umleitung der Donau

		A Duna elterelése előtt										A Duna elterelése után													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A-D	K	%	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A-D
Rumex obtusifolius (Sal,AP)	C -	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	20
Senecio sarracenicus (Sal)	C +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10
Bidentetea (incl. Bidentetalia)																									
Polygonum mite (Alo,Bin,Spv,AP)	C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Epilobietea angustifoliae (incl. Epilobietalia)	C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Galeopsis bifida (Cal)	C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Querco-Fagea	C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brachypodium sylvaticum	C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Clematis vitalba	A2 -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B1 -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B2 -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
S -	-	1	+	-	-	-	-	-	-	-	+ +	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B1 4	3	3	2	1	+ 4	3	4	+ 4	+ 4	V	100	4	2	3	3	2	+ +	5	3	4	+ 5	V	100		
B2 1	1	1	1	+ 1	+ 1	+ 2	1	+ 2	1	+ 2	V	100	2	2	+ +	+ +	+ +	1	2	+ +	+ +	V	90		
S 4	3	3	2	1	+ 4	4	4	+ 4	+ 4	V	100	5	3	3	3	2	+ +	5	4	4	+ 5	V	100		
B1 +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
B2 +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
S +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
C +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
B1 -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
B2 +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
S +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
C +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
B1 -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
B2 +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
S +	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	100	5	3	3	3	+ +	-	-	-	-	+ 2	V	100	
C 2	4	2	1	+ 4	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+ 2	V	90	2	4	5	3	1	+ 2	-	-	-	-	+ 2	V	90
C -	-	-																							

1/1. táblázat: A Felső-Szigetköz fehér nyárligetei (*Senecioi sarraceni-ci-Populeum albae*) a Duna elterelése előtt és után
Tabelle 1/1: Weißpappel-Auen (*Senecioi sarraceni-ci-Populeum albae*) von Felső-Szigetköz vor und nach der Umleitung der Donau

1/3. táblázat: A Felső-Szigetköz fehér nyárligetei (*Senecioi sarraceni-ci-Populeum albae*) a Duna elterelése előtt és után
Tabelle 1/3.: Weißpappel-Auen (*Senecioi sarraceni-ci-Populeum albae*) vor und nach der Umleitung der Donau

	A Dunai élterelés előtt										A Dunai élterelés után														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A-D	K	%	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A-D	K
Sympphytum tuberosum ssp. angustifolium (CF,Cp)	C	-	+	2	-	-	-	-	-	-	+2	I	20	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+1	20	-
Ulmus minor (AP,Ulm)	A2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+2	I	-
B1	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+2	II	30	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+2	II	30
B2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	II	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	20
S	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+2	II	30	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+3	II	30
C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Veronica hederifolia (Sea)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	II	30
Viola cyanea (Qpp)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1-2	I	20
Salicion albae	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1-2	II	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	II	30
Agropyron caninum (Ulm,Qpp)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	II	30
Alnus incana (AP,Agi)	A2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1-2	II	30	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	II	30
Carduus crispus (Cal)	B1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	II	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	II	30
Cucubalus baccifer (Cal,Ulm)	B2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1-2	II	30	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	II	30
Humulus lupulus (Cal,Ate,AEP)	S	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	II	30
Salix alba (AP,Cal)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Acer pseudoplatanus (TAc)	A1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
B2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Adoxa moschatellina (AP)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Aegopodium podagraria (AP,Cp)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Allium ursinum	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Arum orientale ssp. besseranum	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Cardamine impatiens	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Circaea lutetiana (AP,Cp)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Gagea lutea (AP,Cp)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50
Galanthus nivalis	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	1	10	-	-	-	-	-	-	-	+1	III	50

1/4. táblázat: A Felső-Szigetköz fehér nyárligetei (*Senecioni sarracenicci-Populeum albae*) a Duna elterelése előtt és után
Tabelle 1/4.: Weißpappel-Auen (*Senecioni sarracenicci-Populeum albae*) vor und nach der Umleitung der Donau

		A Duna elterelése előtt										A Duna elterelése után																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A-D	K	%	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	A-D	K	%	
Moehringia trinervia	C	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	II	30	+	+	-	+	+	+	-	-	-	+III	50				
Paris quadrifolia (Ata,AP)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	I	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	I	20			
Scilla vindobonensis (AP,Cp)	C	+	+	1	-	+	-	+	-	-	+1	III	50	+	+	1	-	1	-	+	-	-	+1	III	50			
Stachys sylvatica (Epa)	C	-	1	-	+	-	-	-	-	-	+1	I	20	-	+	-	1	-	1	-	-	-	+1	I	20			
Alno-Padion																												
Carex remota	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	I	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	I	10			
Cephalaria pilosa (GA)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	I	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	I	10			
Festuca gigantea (Cal,Epa)	C	+	+	1	5	-	-	4	2	-	+5	III	60	+	-	1	4	-	-	3	2	-	+4	III	50			
Impatiens noli-tangere (Sal)	B2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	20			
Padus avium	A1	4	4	5	5	4	4	5	2	4	5	2-5	V	100	4	4	5	5	4	4	5	3	4	5	3-5	V	100	
Populus alba (Sal,AQ)	A2	1	-	2	2	2	-	-	2	-	1-2	III	60	-	-	2	2	1	-	-	-	-	2	1-2	III	50		
Ribes rubrum ssp. sylvestre	B1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	20			
Rumex sanguineus (Epa,Sal)	S	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	I	10	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	I	10			
Ulmus laevis (Sal,Ulm)	C	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	10	-	-	1	-	-	-	-	-	-	+1	II	30			
Viburnum opulus (Ate)	A2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1-2	I	20	-	-	1	-	-	-	-	2	-	1-2	I	20	
Queretea pubescens-petraeae	B1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	I	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	10			
Berberis vulgaris (Pru)	B2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	I	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	20			
Pyrus pyrasaster (Cp)	S	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	+2	I	20	-	-	-	-	-	-	-	+1	I	10			
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	I	10			

1/5. táblázat: A Felső-Szigetköz fehér nyárigetei (*Senecion sarracenic-Populetum albae*) a Duna elterelése előtt és után
Tabelle 1/5.: Weißpappel-Auen (*Senecion sarracenic-Populetum albae*) vor und nach der Umleitung der Donau

1/6. táblázat: A Felső-Szigetköz fehér nyárligetei (*Senecio sarracenioides*-Populetum albae) a Duna elterelése előtt és után
 (Felvételi adatok)

Tabelle 1/6.: Weißpappel-Auen (*Senecio sarracenioides*-Populetum albae) von Felső-Szigetköz vor und nach der Umleitung der Donau
 (Aufnahmedaten)

	A Duna elterelése előtt										A Duna elterelése után										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Minta felvételi sorszáma	767	775	774	778	2846	2847	773	777	1480	768	2770	2769	1484	2230	2766	2767	2768	2769	2848	1996	
Felvételi évszám 1.	1991	1991	1992	1990	1992	1992	1991	1991	1991	1991	2000	2000	1997	1999	1999	1999	2000	2000	2000	1996	
Felvételi időpont 1.	04.30.04.30 04.23 04.19 04.29 08.17 04.22 04.25 04.25 04.21 04.28 04.28 04.28 04.28 04.28 04.28 04.28 04.23 04.21 04.21 04.28 04.23																				
Felvételi évszám 2.	1991	1991	1992	1990	1992	1993	1992	1992	1992	1992	2000	2000	1997	1997	1999	1999	2000	2000	2000	1996	
Felvételi időpont 2.	08.17 08.17 08.17 07.09 08.29 04.26 04.29 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.20 08.23 08.23 08.28																				
Tengerszint feletti magasság (m)	123	123	122	122	122	121	120	118	118	116	123	123	122	122	122	121	120	118	118	116	
Kületség	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Lejtőszög (fok)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Felső lombkoronaszint borítása (%)	75	75	80	80	75	70	80	60	75	80	65	80	80	75	70	80	40	75	80	80	
Alsó lombkoronaszint borítása (%)	5	25	10	20	10	25	25	15	15	15	15	25	10	20	5	20	5	20	5	20	15
Cserjeszint borítása (%)	70	30	50	50	5	10	70	70	70	70	40	50	50	25	1	20	80	70	70	70	
Újulat borítása (%)	2	5	1	2	5	5	3	10	25	2	15	25	5	5	2	10	35	20	25	3	
Cryepszint borítása (%)	90	90	90	80	100	95	90	60	50	80	90	95	90	90	100	100	90	70	75	85	
Felső lombkoronaszint magassága (m)	26	25	25	20	20	25	25	25	22	27	26	25	22	20	26	27	26	27	22	22	
Alsó lombkoronaszint magassága (m)	12	-	16	14	15	18	18	15	20	18	-	-	16	15	20	15	17	20	18	18	
Cserjeszint magassága (cm)	300	300	250	250	150	100	250	300	350	300	300	250	250	250	200	150	300	300	350	350	
Átlagos törzsátmérő (cm)	50	50	40	35	35	50	45	50	40	55	40	40	40	40	50	50	55	50	55	40	
Pállomány kora (év)	35	35	30	25	25	35	30	35	25	45	45	30	35	35	40	35	40	45	30	30	
Felvételt készítette (a Duna elterelése előtt és után): 1-10: KEVEY (ined.)	100	100	1600	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

Felvétel helye (a Duna elterelése előtt és után): 1-2: Dunakiliti „Jegenyés”; 3-4: Dunasziget-Doborgasziget „Vörös-fűzés”; 5: Dunasziget-Cikolasziget „Akai”; 6:

Dunasziget-Cikolasziget „Fejő-Madar”; 7: Dunasziget-Cikolasziget „Nyáras-sziget”; 8-9: Kisbodak „Alsó-sziget”; 10: Lipót „Új-sziget”.

Alaphőzet (a Duna elterelése előtt és után): 1-6: durva homok; 7-10: finom homok.

Talajtípus (a Duna elterelése előtt és után): 1-10: nyers öntéstalaj.

Felvételt készítette (a Duna elterelése előtt és után): 1-10: KEVEY (ined.).

2/1. táblázat: A karakterfajok csoportrészese és csoporthőmegrés a Felső-Szigetköz fehér nyárligetiben (*Senecioi sarracenioides-Populeum albae*) a Duna szlovákiai elterelése előtt (1) és után (2)
Tabelle 2/1.: Gruppenanteil und Gruppennmenge der Charakterarten in den Weißpappel-Auen (*Seneciono sarracenioides-Populetum albae*) von
Felső-Szigetköz vor der Umleitung (1) und nach der Umleitung (2) der Donau

		csop. rész.		csop. töm.	
		1	2	1	2
CYPERO-PHAGMITEA					
PHAGMITETEA		0,0	0,0	0,0	0,0
Nasturtio-Glycerietalia (incl. Glycerio-Sparganion)		2,0	1,6	0,2	0,1
Magnocaricetalia (incl. Magnocaricion)		0,4	0,0	0,0	0,0
PHAGMITETEA summa		0,7	0,5	0,1	0,0
ISOËTO-NANOJUNCETEA (incl. Nanocyperetalia)		3,1	2,1	0,3	0,1
Nanocyperion flavescentis		0,0	0,0	0,0	0,0
ISOËTO-NANOJUNCETEA summa		0,0	0,2	0,0	0,0
CYPERO-PHAGMITEA summa					
MOLINIO-ARRHENATHEREA					
MOLINIO-JUNCETEA		0,6	0,5	0,0	0,1
Molinietalia coeruleae		1,0	0,7	0,1	0,0
Deschampsion caespitosae		0,7	0,6	0,1	0,1
Alopecurion pratensis		0,1	0,0	0,0	0,0
Molinietalia coeruleae summa		1,8	1,3	0,2	0,1
MOLINIO-JUNCETEA summa		2,4	1,8	0,2	0,2
ARRHENATHERETEA (incl. Arrhenatheretalia)		0,0	0,1	0,0	0,0
Cynosurion cristati		0,0	0,1	0,0	0,0
ARRHENATHERETEA summa		0,0	0,2	0,0	0,0
MOLINIO-ARRHENATHEREA summa		4,0	3,3	0,8	0,5

2/1. táblázat: A karakterfajok csoportfeszessédése és oszportörömege a Felső-Szigetköz fehér nyárligetiben (*Senecioi sarracenioides-Populetum albae*) a Duna szlovákiai elterelése előtt (1) és után (2)

Tabelle 2/1.: Gruppenanteil und Gruppenmenge der Charakterarten in den Weißpappel-Auen (*Senecioi sarracenioides-Populetum albae*) von Felső-Szigetköz vor der Umleitung (1) und nach der Umleitung (2) der Donau

	csop. rész.		csop. töm.	
	1	2	1	2
PUCCINELLO-SALICORNEA	0,0	0,0	0,0	0,0
FESTUCO-PUCCINELLIETEA	0,0	0,1	0,0	0,0
Festuco-Puccinellietalia	0,1	0,1	0,0	0,0
FESTUCO-PUCCINELLIETEA summa	0,1	0,2	0,0	0,0
PUCCINELLO-SALICORNEA summa	0,1	0,2	0,0	0,0
FESTUCO-BROMEA	0,0	0,1	0,0	0,0
FESTUCO-BROMETEA	0,0	0,0	0,0	0,0
Festucetalia valesiacae	0,0	0,0	0,0	0,0
Festucion rupicolae	0,0	0,0	0,0	0,0
Cynodontio-Festucion	0,0	0,3	0,0	0,0
Festucion rupicolae summa	0,0	0,3	0,0	0,0
Festucetalia valesiacae summa	0,0	0,4	0,0	0,0
FESTUCO-BROMETEA summa	0,0	0,5	0,0	0,0
FESTUCO-BROMEA summa	0,5	1,6	0,0	0,2
CHENOPODIO-SCLERANTHEA	1,3	1,8	0,2	0,9
SECALIETEA	0,7	1,5	0,0	0,1
CHENOPODIETEA	0,0	0,0	0,0	0,0
Sisymbrietalia	0,2	0,5	0,0	0,0
Sisymbrium officinalis	0,2	0,5	0,0	0,0
Sisymbrietalia summa	0,9	2,0	0,0	0,1
CHENOPODIETEA summa	1,0	1,3	0,3	0,5
ARTEMISIETEA (incl. Artemisieta et Arction lappae)				